

ÇOCUK İHMALİ VE İSTİSMARI

VALİ RECEP YAZICIOĞLU İLKOKULU
REHBERLİK SERVİSİ

ÇOCUK İSTİSMARI VE İHMALİ

Anne, baba veya çocuğun bakımı, sağlığı ve korunmasından sorumlu kişilerin giriştiği veya girişmeyi ihmal ettiği eylemler sonucunda çocuğun her türlü fiziksel, ruhsal, cinsel veya sosyal açıdan zarar görmesi, sağlık ve güvenliğinin tehlikeye girmesi olarak tanımlanabilir.

İstismar ve ihmal evde veya kurumlarda (kreş, okul, yetiştirme yurtları, iş yerleri, cezaevi, hastane) olabilir.

İHMAL

Çocuğun bakım ve beslenme gereksinimlerinin yeterince karşılanmaması, gerekli tıbbi müdahalelerin yapılmaması, anne baba olarak çocuğa karşı danışmanlık görevinin yeterince yerine getirilmemesi ve çocuğun tek başına bırakılması ihmal davranışına örnek olarak verilebilir.

İSTİSMAR

Aktif bir olgu olarak nitelendirilen istismar ise anne, baba ya da bakıcının çocuğa zarar vermesi sonucu ortaya çıkmaktadır. Çocuk istismarı istem dahilinde fiziksel zarar verme, çocuğun kötü beslenmesine yol açma, cinsel istismar, çıkar için kullanma, bundan da öte çocuğun normal fiziksel ve zihinsel gelişimini kısıtlayıcı her türlü faaliyette bulunmayı içermektedir.

İhmal ve istismarı birbirinden ayıran en temel nokta istismarın aktif, ihmalin ise pasif bir olgu olmasıdır. Çocuk ihmal ve istismarı, çocuğun normal fiziksel ve zihinsel gelişimini kısıtlayıcı olan fiziksel, duygusal ve cinsel ihmal ve istismarı içermektedir. Ancak bunları birbirinden ayırmak oldukça zordur.

ÇOCUK İSTİSMARI VE İHMALİ TİPLERİ

- ▶ Fiziksel Çocuk İstismarı
- ▶ Cinsel Çocuk İstismarı
- ▶ Duygusal Çocuk İstismarı

FİZİKSEL İHMAL VE İSTİSMAR

Çocuk ihmal ve istismarı kapsamlı bir olgu olmasına karşın, çocuğa yönelik istismar kapsamında fiziksel istismar ön plana çıkmaktadır.

Yapılan çalışmalarda çocukların %65.72' sinin anne ya da babası tarafından fiziksel istismar edildikleri belirlenmiştir.

İstismar türleri içinde tanımlanması ve belirlenmesi en kolay olan fiziksel istismar ise çocuğun kaza dışı hasar görmesi ya da fiziksel olarak cezalandırılması olarak ifade edilmektedir.

Fiziksel istismar vakalarında;
kafatasının altında dövülme sonrası
oluşan iç kanamalar, sigaradan
oluşan yanık izleri, kısmen
kapanmış kesikler, çürükler,
morarmalar, kırıklar ve buna
benzer kazara olmayan
yaralanmalar tespit edilmiştir.

Şiddetle karşılaşan çocukta çeşitli sakatlıklar ortaya çıkabilir. Kırıklar, beyin kanamaları, iç organ yaralanmaları sonucu ortopedik sakatlıklar, felçler, havale, zeka özü, çeşitli organ yetersizlikleri gelişebilir.

Anne baba yaşının çok genç olması, işsizlik, ekonomik sıkıntılar, aile içi geçimsizlik, alkol ya da uyuşturucu kullanımı, çok çocuklu aile, ana babada ruhsal bozukluk gibi etmenler aile içinde çocuğun şiddete maruz kalmasını arttırır. Bunlara ek olarak zihinsel ya da bedensel özürlü, hiperaktif ya da uyum güçlüğü çeken çocuklar şiddete daha sık maruz kalmaktadır.

Fiziksel İstismarın Sonuçları;

- ▶ Kısa dönemde görülenler:
- ▶ Morluklar, yaralar, kırıklar.
- ▶ Uzun dönemde görülenler:
- ▶ düşük benlik saygısı
- ▶ Saldırganlık
- ▶ Bazen yasal olmayan davranışlar,
- ▶ Öfke ve intikam duyguları
- ▶ Kendine yönelik zara verici davranışlar, Kaygı, korku,
- ▶ Okul sorunları ve başarısızlık,
- ▶ Mutsuzluk ya da depresyonun diğer belirtileri,
- ▶ Madde bağımlılığı,
- ▶ Evden kaçma.,

DUYGUSAL İHMAL VE İSTİSMAR

Çocuğun sevilmemesi, ihtiyacı olan duygusal ilgi ve yakınlığın ona gösterilmemesi duygusal ihmal olarak kabul edilmektedir.

Duygusal istismar ise tek başına görülebildiği gibi fiziksel ve cinsel istismarla birlikte de görülmektedir.

Çocuğu reddetme, tehdit etme, inkar etme, sorularına cevap vermeme, çocuğun yaşıit ve yetişkinlerle ilişkisini kısıtlama, sosyal bozulmasına neden olma, emosyonel istismar olarak kabul edilmektedir.

Anne babası tarafından sürekli eleştirilen, aşığıılanan, sevgi ve ilgi ihtiyacı yeterince karşılanamayan çocuklar, pasif kişilik özelliklerine sahip, kendine güveni olmayan ve anti sosyal davranışlar gösteren kişiler olarak tanımlanmaktadır.

DUYGUSAL İSTİSMAR GÖREN ÇOCUKLARDA PSİKOPATOLOJİ

Negatif davranışlar olarak kabul edilen iştah azlığı, yalan söyleme, çalma, altına kaçırma, düşük benlik saygısı, aşırı bağımlılık, başarı düşüklüğü, Temel becerilerin gelişmemesi, Alkol ya da madde bağımlılığı, İntihar ve ilişki kurama zorluk, Yıkıcı davranışlar, Eziyet etme, büyüme geriliği tanımlanmıştır.

CİNSEL İHMAL VE İSTİSMAR

Çocukların cinsel sömürüye karşı korunmaması ve ilgisiz kalınması, cinsel gelişime gereken önemin verilmemesi cinsel ihmal olarak ifade edilmektedir. Cinsel istismar, cinsel doyum için çocuğu kullanmak ya da bir başkasının çocuğu bu amaçla kullanmasına izin vermektir.

Çocuğun kendisinden en az 4 yaş büyük bir kişi tarafından cinsel haz alma amacıyla zorla ya da ikna edilerek cinsel etkileşime maruz bırakılmasıdır.

Cinselliği kışkırtan konuşmalardan, cinsel organ teşhirciliği, çocuğu cinsel ilişki ya da pornografi malzemesi yapmak, tecavüz ya da enseste kadar değişen eylemler...

Ensest:

- ▶ Çocuğun, ailesinin birey ya da bireyleri tarafından cinsel amaçlar uğruna kötüye kullanılmasıdır.

CİNSEL İSTİSMAR İLE İLGİLİ YANLIŞ DÜŞÜNCELER

YANLIŞ

- * Çocuklar cinsel istismarı hayal güçlerinin genişliği nedeni ile uydururlar.

DOĞRU

- * Çocuklar bu konuda genellikle yalan söylemezler. İlk kural çocuğa inanmak olmalıdır.

YANLIŞ

- * Olayı provoke eden çocuklar, şirin ve cazip kız çocuklar, evden kaçan çocuklar, ihmal edilmiş çocuklar potansiyel kurbanlardır.

DOĞRU

- * Kurbanlar her sosyo-ekonomik ve her sosyo-kültürel gruptan gelen kız ve erkek çocuklardır.

YANLIŞ

- * Parklar, genel tuvaletler, ıssız sokaklar, karanlık sokaklar, boş inşaat sahaları tehlikeli bölgelerdir.

DOĞRU

- * Olayın olduğu yer genellikle ev, okul, ev ile okul arasındaki yol gibi çocuğun içinde bulunduğu yakın çevredir.

YANLIŞ

- * İstismarcılar genellikle yaşlı ve yabancı erkeklerle sokakta hırpani serserilerdir.

DOĞRU

- * Olguların % 80-95' inde fail 20 – 45 yaşları arasında kurban tarafından tanınan, evli ve çocuklu erkeklerdir.

CİNSEL İSTİSMAR GÖREN ÇOCUKLARDA PSİKOPATOLOJİ

Cinsel istismara uğramış çocuklarda parmak emme, tırnak yeme, enüresis ve enkopresiz gibi semptomlara sık rastlanır. Fobiler ve korkularla birlikte, kabuslarla uyku bozuklukları görülür. Kız çocuklarda erkeklerin yanında güvensizlik ve anksiyete semptomları gözükabilir.

Bulanti, kusma, karın ağrıları, baş ağrıları gibi yakınmalar ortaya çıkabilir. Daha büyük çocuklarda, suçluluk hissi ve depresyon görülebilir. Suçluluk hissi, olayın kendisinden değil, aile fertleriyle daha sonra yaşanan olaylardan kaynaklanır.

İHMAL VE İSTİSMARDA RİSK FAKTÖRLERİ

- ▶ Anne – babadan birinde veya her ikisinde özgün kişilik bozuklukları olması
- ▶ Çocuklarından yüksek beklentileri olan aileler (çocuk ana baba isteklerine cevap vermeyi başaramadığında, çocuğu istedikleri gibi davranmaya zorlamak için duygusal ve /veya fiziksel şiddet uygulayabilirler)

- ▶ Sosyo-ekonomik düzey düşüklüğü
(kalabalık aileler, işsizlik)
 - ▶ Evlilik ya da işle ilgili ciddi sorunu olan aileler
 - ▶ Anne veya baba yoksunluğu
-

Çocuğun Kendisini Suçlamasını Nedenleri;

- ▶ Cinsel ilişkiye katılmış olma
- ▶ Yardım istememiş olma
- ▶ Kontrol edememiş olma
- ▶ Engelleyememiş olma
- ▶ Belirli düzeyde haz almış olma

Yeniden İstismara Uğrama Olasılığı

- ▶ Araştırmalar, cinsel istismara uğramış bireylerin daha sonra yeniden istismara uğrama olasılıklarının yüksek olduğunu göstermektedir. Bunun Nedenleri;
- ▶ Bireylerin yaşadıkları cinsel davranış o zaman diliminde, kendi davranış repertuarına uymayan bir davranıştır.
- ▶ Yeterlilik duygusunun azalması ve kendini değersiz hissetmesi,
- ▶ Çaraszlığın öğrenilmesi (Khahe ve ark. 1999)

Cinsel İstismara Uğramış Çocuk ve Genç;

- ▶ İstismar edenden,
- ▶ Sorun çıkardıkları için,
- ▶ Kendileri için önemli kişileri kaybetmekten,
- ▶ Farklı Olmaktan KORKARLAR

Çocuk ve Genç;

- ▶ Kendilerinde birşeylerin değiştiğini hissettikleri için,
- ▶ Başlarından geçen deneyimde yalnız kaldıkları için,
- ▶ İstismara ilişkin konuşmakta güçlük çektikleri için **YALNIZLIğA YÖNELİRLER**

Cinsel İstismar Kapsamına Giren Davranışlar;

- ▶ Sözel olarak cinsel uyarı
- ▶ Çıplaklık
- ▶ Soyunma
- ▶ Pornografik filmler izlemeye zorlama
- ▶ Cinsel organları gösterme, gözetleme
- ▶ Uzayan ve aşırı biçimde yakınlık telkin eder bir biçimde ÖPME, OKŞAMA

Çocukların Tepkileri;

Özetle;

- ▶ Aldatılmışlık,
- ▶ Kızgınlık, suçluluk, utanç,
- ▶ Ne olduğuna ilişkin karmaşık duygular,
- ▶ İstirmarcıya ilişkin duyguların karmaşıklığı,
- ▶ Bütün bu olanların ne anlama geldiğini merak etme,
- ▶ Kirlenmişlik hissetme
- ▶ Kaygılı olma
- ▶ Düşük benlik saygısı,
- ▶ İyiymiş gibi görünmek,
- ▶ Anne, baba, kardeşler ve diğer kişilere yönelik öfke,
- ▶ Başına gelenlerden gizlice hoşlandığı için endişe duyma

Anne ve Babaların Duyguları

- ▶ Kızgınlık,
- ▶ suçluluk, öfke,
- ▶ Şok, inanamama
- ▶ Çocuktan uzaklaşma,
- ▶ Çaresizlik,
- ▶ Yas ve aldatılmışlık,
- ▶ İntikam
- ▶ Çocuğa ve diğer çocuklara karşı aşırı koruyucu ve kollayıcı tutumlar,
- ▶ Utanç,
- ▶ Olayın inkarı

OKUL BAŞARISINDA AİLENİN ROLÜ

Öğrencilerin okuldaki başarı durumu çeşitli faktörlerden etkilenmektedir.

Bu faktörler;

- Bireyden,

- Aileden,

- Okuldan

-Çevreden

kaynaklanan
sıralanabilir.

faktörler

olarak

- ▶ Öğrenciler üzerinde yapılan çeşitli araştırma ve incelemeler sonucunda okul başarısını etkileyen aileden kaynaklı faktörler sırasıyla aşağıya çıkarılmıştır.

- 1- Ailelerin çocuklarına ev ortamında ders çalışacak gerekli yeri ve yeterli zamanı vermemeleri;
- 2- Ailelerin çocuklarına okul ve diğer sosyal ilişkilerinde yeterli ilgi ve desteği göstermemeleri;
- 3- Ailelerin çocukların başarıları konusundaki beklenti düzeylerinin çok yüksek olması;

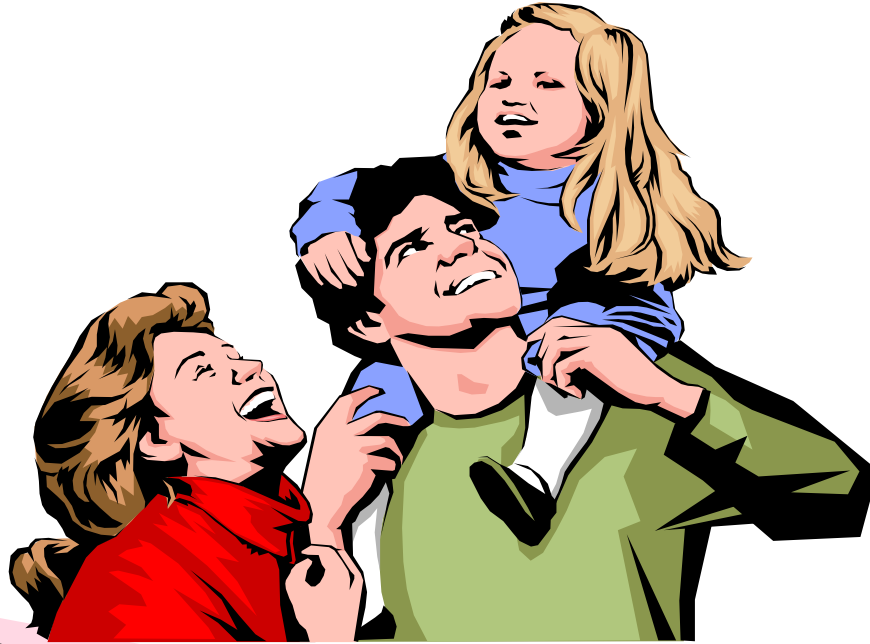
4- Öğrenciler ile ailelerinin beklenti ve ilgilerinin farklı olması;

5-Ailelerin çocukları arasında kıyaslama, ayırım yapması; başkaları ile çocuklarını kıyaslaması;

6-Aileler ile çocuklar arasında iletişim kopukluğu olması;

EĞİTİM AİLEDE BAŐLAR

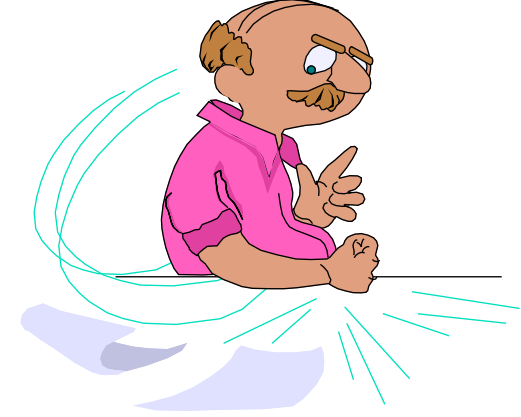
Çocukların başarısında okul kadar hatta daha da önemli bir etkiye sahiptir.

**Çocuğunuzun ders başarısını
etkileyen en önemli etkenlerden
birisi
aile ortamı ve tutumdur**

Aile ne kadar sağlıklı ve
bilinçli ise çocukların başarı
düzeyleri o kadar
yükseliyor.

Araştırma sonuçları:

Ülkemizde yapılan bir araştırma ders başarısı düşük 7-17 yaş grubu çocukların yarısının anne baba ilişkilerinin kötü olduğu, yarısından fazlasının ise babalarının kendilerine vakit ayıramayacak kadar meşgul oldukları görülmüştür.

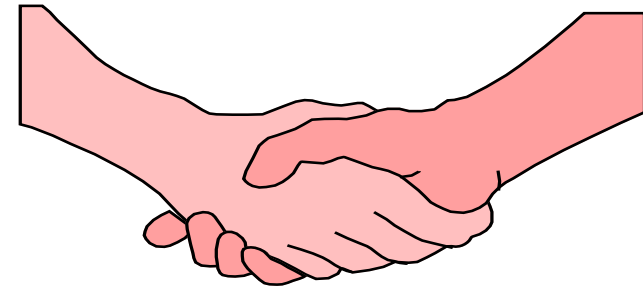

OKUL BAŞARISINDA AİLELERE ÖNERİLER

Çocuğunuzun okul hayatına ilgili ve özverili olun.

- ▶ Öğretmenleri ile dialog halinde olun. Çocuğunuzun özel durumları varsa bunlar hakkında mutlaka öğretmeni bilgilendirin.
- ▶ Bunu yaparken dialog hatalarından kaçının.
- Dersleri bölerek sınıfa girmek, En basit konularda bile sürekli telefonla aramak vb.

- ▶ Ders başarı durumunu Sağlıklı ve devamlı takip edin.

(Çocuğu aşırı ders baskısı altında tutmak, çalışırken kendiniz bağımlı kılmak, ya da tamamen serbest bırakarak aslında hiç ilgilenmemek gibi hatalardan sakının.)

- ▶ “Bizim öğretmenimiz”, “bizim okulumuz”, “bizim ödevimiz” ifadelerinden kaçın

- ▶ Çocuğunuzu okula karşı negatif etkileyecek, okulla,öğretmeniyle ve okumakla ilgili olumsuz eleştirileri okulun yanında yapmayın.

Çocuğunuza uygun bir çalışma ortamı hazırlayın.

- ▶ Çocuğunuzun evde rahat çalışabilmesi için bir oda yada bir köőeye ihtiyaı vardır.
- ▶ çalışma ortamında dikkat dağıtıcı Őeyler (Televizyon, yoğun ses, mzık gibi) olmamalıdır.
- ▶ Ders çalışılırken kesinlikle bir Őey yenilip-içilmemelidir.

► Okulu ve okumayı önemseyin ve derslerine destek olun.

Çocuğunuzla her konuda olduğu gibi okulla ilgili de sağlıklı iletişim kurun.

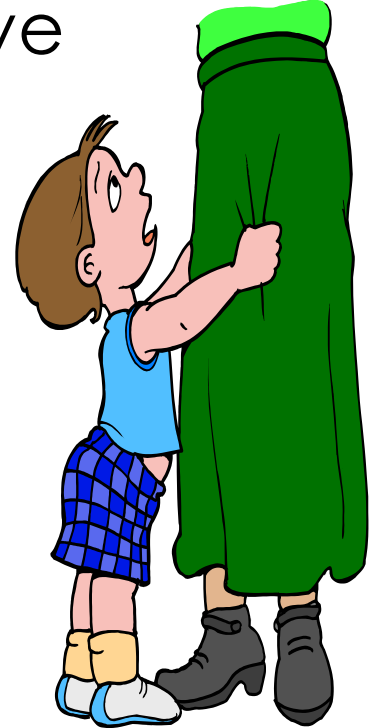
- ▶ Çocuğunuzla her konuda olduğu gibi okulla ilgili de sohbet edin. Konuşmak için fırsatlar oluşturun.
(Farkında olarak ya da olmayarak en çok yaptığımız Őey budur çoğunlukla..)

Sağlıklı dinleyin.

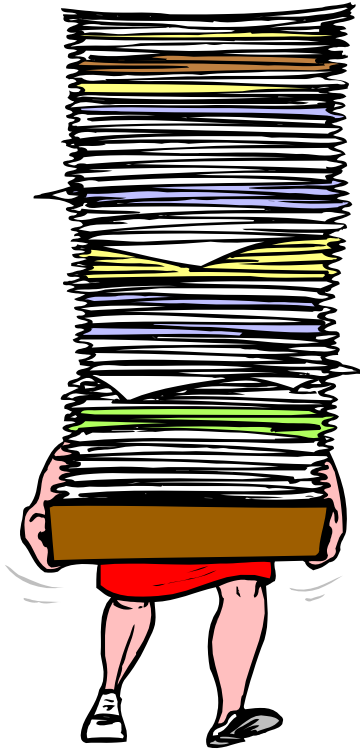
- ▶ Anlattıklarını mutlaka dinleyin.
- ▶ Onun seviyesine inerek, göz teması ile ve gerçekten vakit ayırarak dinleyin.

(can kulağı ile...)

- ▶ Bazen sadece dinlemek yeterlidir.

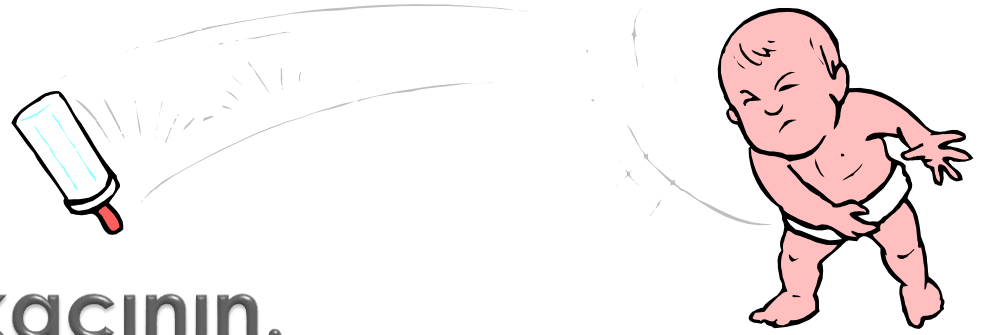
Çocuğunuzun sınırlarını zorlamayın.

- ▶ Her çocuğın kapasitesi, yetenekleri, ilgileri, farklıdır.
- ▶ Çocuğunuzdan yapabileceklerinden fazlasını beklemek, onlara eğitim hayatları boyunca verebileceğiniz en büyük zarardır.

**Başkalarıyla kıyaslanan çocuk
sevilmediğini düşünür.**

Oysa çocuklarımız aileleri
tarafından koşulsuz sevmeye
ihtiyaç duyarlar.

Dayak ve şiddetten kaçının.

- Saldırganlık
çocukta
ciddi
olumsuz
sonuçlar
doğurur.

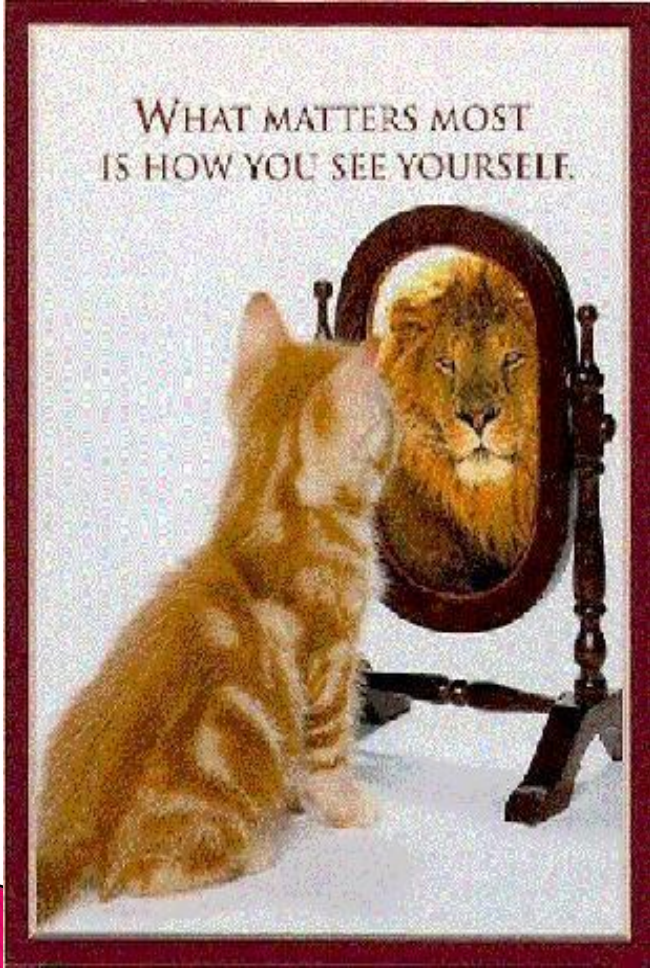

Anneler beni
sevmiyorlar.
Sevselerdi
dövmezlerdi!

Çocuklar hepimizin yarınları.
Çocuklarımı za ŞİDDET uygulamayalım.

Çocuğunuza sürekli ne söylerseniz öyle olma ihtimallerini arttırırsınız.

Bu olumlular için geçerli olsa da daha çok olumsuz sıfatlar için geçerlidir.

Çünkü daima ortada bunu destekleyecek bir sebep vardır.

ÇOCUK NEYİ ÖĞRENİR?

EĞER BİR ÇOCUK KINANARAK YAŞARSA
SUÇLAMAYI ÖĞRENİR.

EĞER BİR ÇOCUK DÜŞMANCA DAVRANIŞLAR
İÇİNDE YAŞARSA KAVGA ETMEYİ ÖĞRENİR.

EĞER BİR ÇOCUK ALAY EDİLEREK YAŞARSA
ŞIKILGANLIĞI ÖĞRENİR.

EĞER BİR ÇOCUK UTANÇ İÇİNDE YAŞARSA
SUÇLULUK DUYMAYI ÖĞRENİR.

EĞER BİR ÇOCUK DÜŞMANLIKLAR İÇİNDE BÜYÜRSE
SALDIRGANLIĞI ÖĞRENİR.

EĞER BİR ÇOCUK HOŞGÖRÜYLE YAŞARSA
SABIRLI OLMAYI ÖĞRENİR.

EĞER BİR ÇOCUK TEŞVİK EDİLEREK YAŞARSA
ÖZGÜVENİ ÖĞRENİR.

EĞER BİR ÇOCUK DEĞER VERİLEREK YAŞARSA
SAYGI DUYMAYI ÖĞRENİR.

EĞER BİR ÇOCUK EŞİTLİK ORTAMINDA
YAŞARSA ADALETİ ÖĞRENİR.

EĞER BİR ÇOCUK GÜVEN DUYGUSU İÇİNDE
YAŞARSA İNANMAYI ÖĞRENİR.

TEŐEKKÜRLER